

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	1 pesseta trimestre
Fora.	1'25 id. id.
Estranger.	1'50 id. id.
Un número 10 céntims	

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

Rambla Llibertat, 31

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin á la Redacció, se 'n donara compte en lo Setmanari.

Any 5.na

Diumenge 5 de Juny de 1898

Núm. 216.

LES ALLIANÇES

Hem dit repetides vegades desde aquestes planes que 'ls pexos grossos se menjan als petits, y que 'ls pexos grossos, les potencies, no temen res més que la forsa ni 's mouhen per altres fins que son interés material, la seva ambició de domini.

Ben mirat, los pexos grossos avuy no son més que dos y á tot estírar, tres; y á son entorn gira, si us plau per forsa, tota la política del mon.

Aquestos son Inglaterra, Russia y Alemanyia.

L'esperit de dominació universal no es nou: Roma arribà quasi á conseguirlo en lo mon conegut dels antichs. Al centre Roma, l'idea de la supremacia y del Imperi se conservà á Orient y á Occident. A Orient l'abaté l'empenta dels sectaris de Mahoma: á Occident viu encara, havent passat de l'una á l'altre de les nacions que 's formaren de les desferres del imperi romá, fins á arrebastarla als francesos en nostres dies, transportantla de la rassa llatina á la germánica, les tropes de Guillem de Prússia.

Pero á l'un y l'altre costat d'Alemanyia, representant de la tradició de l'antich Imperi en la Europa central, se troban constituïts dos grans Estats poderosissims, ab més esperit expansiu y assimilador qu'ella y ab iguals tendencies absorvents y propósitos de dominació.

La constitució especial d'aquestos dos Estats y fins potser les seves condicions de rassa, los hi han fet emprendre camí diferent pera la consecució de sos ideals ó de sos propósitos. La Inglaterra s'ha fet senyora del mar y s'ha escampat per tot lo mon, creant pobles de la seva rassa al Africa, á l'América, á l'Oceania, é implantant la seva dominació á l'Assia, principalment la meridional: lo seu poderiu naval, la extensió del seu comer y la seva incomparable riquesa, l'han convertida en un Estat tant poderós que s'ha mantingut sol en les conxorxes de la política internacional y fins are s'ha fet temer y respectar de tothom. La Russia, Estat relativament modern, mostra un poderiu colossal, basat en la seva grandaria y en la extensió cada dia major de les seves fronteres: al revés d'Inglaterra, es un Estat concentrat y no té res á guardar fora de casa. Avansa cada dia per l'Assia continental y no ha renunciat á estendre's per la Occidental, ni per la mateixa Europa, havent vist contingudes fa poch les seves expansions en aquesta ultima direcció per les altres grans potencies. Avuy es comparativament un Estat pobre, pero la seva riquesa se va desenrotllant y treballa pera apoderarse del comer del extrem Orient y monopolisar-lo, per medi de la construcció del ferro-carril trans-siberiá y dels ramals d'aquest que s'edificaran en l'imperi xino. Lo seu poderiu naval es poch, pero l'seu exèrcit territorial es lo més fort y major del mon. En aquestes condicions, Russia, pera tirar endavant los seus ideals necessitava diners y marina y perxó s'ha procurat l'aliança francesa.

Alemanyia, enorgullida ab sos moderns triomfs, ha procurat consolidarlos obtenint l'aliança d'Austria, Estat de rassa germánica en bona part, y d'Italia, que si no en res més, pot ajudarla per mar á contrabalansar lo poder de França. Tranquila per aquest costat, ha buscat sortida per son excedent de població y expansió á son desitj de domini, fundant colonies y factories á Africa y á Assia, ab los ulls fixats en les illes del Pacific.

¿Pot Inglaterra veure ab bons ulls los avenços de Russia en Xina y principalment lo cambi de direcció que vol donar al comer oriental? ¿Pot mirar de bon grat la competència que 'ls alemanys comensan á ferli al Africa y se proposan ferli en altres llocs? Davant la contingència d'una realització de les potencies continentals y davant dels fets y propósitos esmentats, res té d'estrany que Inglaterra tracti de renunciar á son aïslament y buscar també aliats, y a aquesta tendència obehixen los discursos d'En Chamberlain y d'En Salisbury.

Les grans potencies, donchs, no senten grat d'alliats y quan los buscan es perque 'ls necessitan. Dit s'está que en aquest cas, los Estats qual aliança admeten ó sollicitan han de tenir precisament en la mesura indispensable les condi-

cions que á les grans potencies faltin, siga per un concepte, siga per un altre.

Ara bé, examinada la qüestió baix aquest punt de vista ¿convé á cap gran potencia la aliança ab Espanya? Y, en cas afirmatiu ¿convé á Espanya la aliança ab cap gran potencia?

La resposta á n'aquestos preguntes la dexém pel número próxim.

Y.

EXPOSICIÓ

Lo Foment de la Industria Nacional Suro-Tapera de Catalunya, ha dirigit al Govern la següent:

No son en va 'ls temors que, agitant la opinió en aquesta Regió tapera, han obligat als industrials tapers de Catalunya á reunir-se en Assamblea general, promoguda per aquest Foment, pera acudir á la protecció del Govern de Sa Magestad davant la amenssa de quedarnos sense primera materia dintre brevisim plasso.

Afavorits per la diferencia dels cambis, gran número de comerciants extrangers s'afanyan á convertir sa moneda en pessetas, dirigintse á Espanya ahont acaparan tota classe d'articles. Lo suro en panna no havia de passar desapercbut per 'ells; per aixó 'ls veyém gelosos d'aquesta primera materia que á qualsevol preu compran, puig tots los preus son baixos, tenint en compte 'l benefici que 'ls hi produheix la conversió de sa moneda en pessetas. Y no sols en las regions productoras están comprant lo suro que 's produheix en las mateixas, sino que á Palamós y Sant Feliu de Guixols arrebastan de mans del comissionista 'ls suros en brut que, procedents d'Extremadura y Andalusia, s'troban enmagatzemats pera assortir las necessitats de la fabricació tapera de Catalunya.

Y á tant arriban los medis que 'ls cambis donan als comerciants extrangers, que fins exemples hi ha de que, pera comprar suro en panna, han comprat fincas que 'l produheixen.

Si 'l benefici que produheix lo cambi pogués considerarse estable, 'l fabricant espanyol no s'acobardiria y compèfria ab lo comprador extranger al procurarse la primera materia. Pero com la transformació del suro brut en producte elaborat necessita molts mesos, davant lo temor de que 'ls cambis baixin, y per lo tant los taps que resultin no puguin cotisarse relativament al preu de la primeria, que avuy deuria pagar-se cara, 'ls fabricants de suro espanyols no poden atrevirse, á menos d'exposar son capital á una liquidació desastrosa, á colisar lo suro als mateixos preus que 'ls fabricants extrangers, quins, com queda dit, tocan de moment lo benefici que 'ls cambis produheixen.

Es, donchs, absolutament segur que 'l suro que queda de la cullita de 1897, salvant la frontera, desapareixerá en lo terme de dos mesos del magatzems ahont se troba á disposició de qui 'l compri y més segur es encara que si 'ls cambis se sostenen, al presentarse las primeras partidas de suro de la cullita del corrent any que en Juny estarà disponible, afluirá en las regions productoras, com ja ho tenen anunciat, gran número de comerciants extrangers que acaparan casi tota la producció d'Extremadura y Andalusia.

L'alcans d'aquest fet, quin vaticini no es en cap manera aventurat, no pot escaparse á la penetració de V. E. y de sos companys de Gabinet.

Desde 'l moment, faltant suro, faltará treball en tolas aquestas poblacions ahont cada dia va creixent en número la classe obrera y quan aquels treballadors se trobin sense medis pera atendre á sas necessitats, ¿qué succehirá? No hi ha que pensar en la possibilitat de que cambihin d'ocupació, per duas poderosas rahons. La agricultura podria absorvir gran número de brassos, pero ni 'ls cultius d'aquest país poden ocupar aquesta considerable massa de gent, ni las feynas del camp ab sas rudesas podrián ser suportadas per aquesta classe d'obers habituals desde noys á una ocupació que no 'ls hi exigeix lo més insignificant esfor muscular.

Lo pervindre de la provincia de Girona sense suro s'pre-

senta ab la negror de la fam y de la vagancia y dels motíns que son conseqüencia fatal d'aquella primera calamitat, que ha de venir segura si arriba á faltarnos primera materia. Seria terrible que 'ls aconteixements precipitessin á tals extrems á aquestas classes obreras que, com sab molt be 'l Govern de S. M., modelo d'orde, may han donat que fer á las forsas que vetllan pera lo cumpliment dels debers socials.

La proba de la certesa de nostres temors haurá de veure's en los datos estadístichs que presenti la Direcció General d'Aduanas á comptar del dia primer d'Abril últim, época en que á bruscas sotregadas los cambis han arribat á tals tipos que están causant lo trastorn més grave en los negocis y ocasionant la ruína d'aquesta infelís nació.

¿Hi haurá qui s'oposi á evitar semblants trastorns? Deber es de tots los espanyols assegurar per tots los medis la pau y 'l benestar interior en las actuals anguniosas circumstancias, en que tant té de tómer y prevenir lo Govern de Sa Magestad ab motiu de la guerra que sostenim.

Los propietaris d'alzinas sureras no han de resultar perjudicats en sos interessos. La proba d'aixó s'veu en l'innegable augment del preu de la primera materia en los últims anys. Es molt llógich compendre que essent lo producte elaborat que d'aquella resulta, mercaderia que ha de vendre's á l'extranger, nosaltres hem de beneficiar en son temps de la diferencia de moneda, y ab tal esperó ¿fa falta 'l comprador extranger pera aumentar lo preu de la primera materia?

Per altra banda s'imposa avans que tot lo benestar del país y 'l dret á la vida de las classes obreras. Ab molt bon acert s'ha impedit la sortida dels articles alimenticis de primera necessitat, y, si aixó es de justicia, no ho es menos l'impedir-se 'ns tregui un element indispensable de treball. ¿De qué serviria que s'abaratís lo pa si 'ls treballadors no tinguessin medis pera guanyarlo?

La terrible amenssa de que las classes obreras pertorbin la pau interior queda conjurada per ara, per lo que á aquesta provincia s' refereix, si tenen segur lo treball ab que guanyarse la vida.

La assamblea general del Foment ha estudiat la qüestió baix tots aquels punts de vista y, tingudas en compte tan poderosas rahons, desitjant al mateix temps que la baixa en las aduanas se compensi en alguna part ab lo que produheixin los drets d'exportació, ha acordat proposar al Govern de S. M. lo recarrech del dret á la sortida del suro en panna no fins al extrem de posar equilibri al mal que aquell representi pera l'extranger ab lo benefici que li reporti 'l cambi, sino estenentlo fins á un limit prudent que sense excloure al fabricant extranger del mercat permeti al fabricant espanyol poder lluytar ab los acaparadors d'altres païssos.

En virtut de lo qual, després de meditats calculs, considerant que 'l suro en panna ja retallat y preparat pera la exportació no val menos d'un promedi de 75 pessetas quinta métrich, lo Consell general d'aquest Foment acut sollicit al Govern de S. M., y á V. E.

Prega: Que mentres los cambis estiguin á la altura á que han arribat en aquestos últims temps, los drets d'exportació que gravan lo suro en panna s'augmentin fins á las següents quantitats:

Quan los cambis arribin al 33 per 100 sense arribar al 50, sia 'l dret de 25 pessetas los cent kilograms.

Quan passant de 50 per 100 no arribi al 80, 35 pessetas los 100 kilos.

Quan passi de 80 per 100, 55 pessetas los 100 kilos.

Favor que esperan de V. E., qual vida guardi Deu molts anys. Cassá de la Selva, 24 de Maig de 1898. — Excalentíssim señor. — Lo President del Consell general, Joseph Gruart y Poch. — Lo Tresorer, Joseph Domingo. — Lo Secretari, Francisco Figueras, fill.

LO SUBMARI «HOLLAND»

D'una correspondencia de L'aires que publica un diari francès, traluhim les següents noticies relatives al submarí Holland, que se suposa ha acordat adquirir lo govern dels Estats Units per la quantitat de vint milions de duros,

en lo cas de que son inventor surti bé del compromís qu' ha contret de destruir ab éll la esquadra del almirall Cervera; suposició que per la nostre part tenim per molt aventurada, sobre tot després de l' éxit duptós que s' assegura lingüer en les probes de la nova màquina de guerra. Diu així la aludida correspondència:

Lo submari *Holland*, es lo resultat de vint anys de treballs y de probatures. Aquest barco, de sols setanta cinch tonelades, no té més que tres metres de diàmetre per diset de llargada. Son casco, d' acer, té la forma d' un cigarro, y es bastant semblant a la dels torpeders inglesos sistema Whitehead. Té dos motors; un de gas que s' usa quan lo barco es sobre l' aygua y l' altre elèctric que s' emplea quan està sumergit, y quins acumuladors, molt pesants, estan colocats al centre de la embarcació y sota de son eix, de manera que la posició de son centre de gravetat mantinga l' aparato a un nivell uniforme. Al costat de dits acumuladors, hi ha 'ls dipòsits d' aygua, d' oli y d' ayre comprimit, destinat aquest a facilitar la respiració dels tripulants.

En virtut del principi de la reversibilitat y gracies al motor de gas, es possible, en cas d' agotament dels acumuladors, carregarlos ab facilitat, pujant sobre aygua y transformant la forsa mecànica del motor de gas en energia elèctrica, valguentse del dinamo del motor elèctric. La carena de la petita embarcació s' utilisa com a dipòsit de combustible líquit. Quan tots los dipòsits son plens y complerta la tripulació — cinch homens, comprenenti 'l capitá — queda encara un espay pera doscentes cinquanta lliures. La submersió se obté per medi del cambi de nivell del timons de sota aygua. Aquest cambi combinat ab la marxa endavant del barco, obliga a n' aquest a baxar.

Tenint en compte sa relativa peülesa, sos métodos d' atach y sa velocitat — superior a la de tots los barcos coneguts — del nou submari, se comprén que la potencia de l' *Holland* pugua esser realment formidable. Al davant del barco, hi ha 'ls tubos pera llansar los mortífers torpedos Whitehead y 'ls d' ayre comprimit; al centre, los torpedos de dinamita.

En lo moment de l' atach, solzament una part quasi imperceptible de la torre sobresurt del nivell de l' aygua, pera permetre al capitá dirigir la operació. Pero, llansat lo proyectil, lo submari deu baxar sota aygua totseguit pera evitar lo esser tocat per les bales de la esquadra enemiga. Pera aquest efecte, hi ha un enginyós sistema de compensació de pesos que permet pendre automàticament l' aygua de mar necessaria pera restablir en lo barco l' indispensable equilibri. Aquest es precisament lo gran secret de l' inventor, qu' ha conseguit, lo primer, gracies a n' aquesta enginyosa disposició, vençre dificultats fins ara insuperables en totes les probes que s' havian fet ab barcos submarins.

cle publicat per En Castelar en una revista estrangera, en lo quin ataca a la monarquia y a la Reyna Regent. No produhirá cap daltabaix, y 'l meteix Castelar assegura que vol ser moro de pau.

— Ha mort a Barcelona En Xavier Bonet y Clara, director de *La Senyera* de Palamós. Acompanyém a sa familia y amichs en lo sentiment.

— La Cambra Agrícola Oficial de la Sella y Pobles Comarcans, dirigeix a los Srs. Diputats a Corts representants de la encontrada una comunicació demostrativa de lo injust é impossible del retarrech del 20 per 100 sobre la propietat rústica que tracta d' imposarse en los próxims pressupòsits.

Ademés, la mateixa associació agrícola prepara una exposició que 's proposa dirigir als Cossos Colegisladors.

— Ha sigut nomenat interventor d' Hisenda D. Joseph Sarthou y Calvo.

— Ha sigut aprobat lo projecte de la carretera de tercer ordre de Sta. Cristina d' Aro a Fanals.

— Se tracta del establiment d' un tren exprés de Barcelona a Madrid; passant per Valencia.

— Ha sigut nomenat governador civil de Ciutat - Real lo diputat provincial D. Jaume Roure.

— En los últims exámens de reválida verificats en la Escola Normal han obtingut lo títol de Mestre Superior, los joves catalanistas D. Narcís de Fontanilles y Gasull, col·laborador d' aquest setmanari y D. Joseph Xandri y Pich, y el d' elemental D. Rafel Ramis. Rebin tots nostre enhorabona.

— Entre los pintors premiats en l' actual exposició de Belles Arts que se celebra a Barcelona, vam deixar d' incloure en lo número passat a D. Lluis Perich per son quadro *Niné*.

— La proposició del Sr. Roig y Bergadá, diputat a Corts, de la que parlárem dies enrera, en sa part dispositiva es com segueix:

«Art. 1.er Quedan suprimides pera 'ls funcionaris de les carreres judicial y fiscal les incompatibilitats establertes en la llei orgánica del Poder judicial de 15 de Setembre de 1870 y en la de 14 d' Octubre de 1882, y que 's fundin en rahóns de naxensa, residència, possessió de bens y exercici anterior de la abogacia.

Art. 2.º Pera la provisió de les vacants, tant de la carrera judicial com de la fiscal, que en lo successiu hi hage en les regions que gosan del régimen foral, serán nomenats ab preferència aquells funcionaris que hagen publicat obres de mérit regonogut referents al estudi de les institucions jurídiques de la región en que existeixi la vacant, y en son defecte aquells altres que hagen cursat totes les assignaturas de la carrera en la Universitat a quin districte corresponga la región de que 's tracti.

Art. 3.er Lo ministre de Gracia y Justicia ferá en les citades lleys de 15 de Setembre de 1870 y 14 d' Octubre de 1882, les modificacions que sien necessaries pera armonisarles ab lo disposit en los articles precedents.

Palau del Congrés, 7 de Maig de 1898. — *Joseph Roig y Bergadá.*»

— En la iglesia del Real Monastir de Pedralbes se verificará avuy a las deu del demati, la solemne benedicció de la bandera que servirá de senyera als sonatents del districte de Pedralbes y que darrerament estigué esposada en una botiga del carrer de Fernando de Barcelona. Durant la celebració del ofici, al que concorreran los somatents armats, l' «Orfeo Catalá» executarà selectas composicions cantant al final «Lo cant del Sometent a la Verge de Montserrat,» lletra de Sor Eularia Anzizu, monja d' aquell Real Monastir, y música de la distingida senyoreta donya Isabel Güell y Lopez. Acabada la funció religiosa, se verificará en la plassa de la iglesia la jura de la bandera ab lo ceremonial de rúbrica, enjgant lo sometent las tres descàrregas de reglament.

— Ha sigut aprobat lo projecte de carretera que desde Sant Gregori y passant per Canet d' Adri conduhirá a Sant Miquel de Campmajor.

— La Comissió de pressupòsits del Congrés ha dictaminat que s' imposin los recàrrechs següents:

Un sello de cinch céntims a totes las cartas, telegramas y telefonemas.

Un vint per cent sobre l' impost del paper sellat.

Un cinquanta per cent sobre l' impost de las oédulas personals.

Un deu per cent sobre l' impost de consums.

Un trenta per cent sobre las contribucions directa a indirecta.

— Doném les gracies a l' Ateneu Barcelonés per la invitació que 'ns ha dirigit pera assistir a la vetllada que 's celebrará demá dilluns, primer aniversari de la mort del eximí poeta y creador de les lletres catalanes En Marián Aguiló y Fuster, en los salons d' aquella societat, ab motiu de la collocació del bust del mateix en lo local de la Biblioteca, en quin acte llegirá una biografia del difunt lo celebrat escriptor y canonge de Vich, Mossen Jaume Collell.

— Hem sentit a dir qu' aprofitant l' alsa dels cambis, la companyia estrangera que corre ab la construcció del ferrocarril de Gerona a Olot, se proposa donar gran impuls a les obres de dita via, fent tot seguit lo tros d' Amer a Les Planes, a quin efecte està gestionant la prompte adquisició y pago dels terrenos que deu ocupar la linea. Los desitjos de la companyia son de qu' avans d' un any pugua estar dit tros en explotació. Molt nos alegrariam de la realització d' aquesta millora qu' escursaria prop de la meytat del tragecte de Gerona a Olot, donchs se faria ab poch més de tres hores, utilisant d' Olot a Les Planes la nova carretera ja construïda y de Les Planes a Gerona lo ferrocarril, y 'l ferria, ademés, més cómodo y barato.

— Divendres passat a la tarde un redactor del nostre setmanari se trobá a la Font del Rey ab un col·legi de no-

yas, establert en lo carrer ahont hi há las monjas Adoratrius, y s' escandalitá de sentir a la mestra y a una seva filla dir fástichs de Gerona y del geronins publicament devant de tots los concurrents a la font. Aquesta inconvéniencia y aquesta falta d' educació diu molt poch en favor de ditas senyoras y de la urbanitat que poden ensenyar a las sevas dexebles, en sa majoria, de segur, geroninas.

— Copiém de *La Renaixensa* del dimars passat:

Ahir nos deixá per una més alta y millor vida un artista conegut de tots: don Heribert Mariezcurrena, a qui Catalunya devia la introducció en nostra parla del art de fotografar, de quinas aplicacions tants profits devían treure las premsas. Era nostre amich un entusiasta fervorós de tot quant a Catalunya interessava, y son afany més constant de sa vida sigué ferla avansar en lo camí de sa gloria. De jove, enamorat de nostras bellas, lletres se li encómáná la febre de produhir que tenia jovent de la seva época, donant al públich desde nostras planas alguna composició qu' era 'l testimoni del seu gust refinat y demostrava al mateix temps sas condicions envejables pera 'l conreu de la literatura. Més tart las ocupacions del seu taller lo susragueren a la poesia, fentli dedicar tots sos cuidados al grabat artístich, que acredita son nom per tot Espanya y fora d' ella.

La bondat de carácter que distingia al senyor Mariezcurrena li havian guanyat nombrosos amichs qu' avuy al rebre la noticia de sa mort acompanyarán tristament, com sem nosallres, la profunda aflicció de sa familia.

— S' ha suspés la aplicació de la ley del 20 de Maig passat sobre la prohibició de la exportació del ordi. Derde 1.er d' aquest mes pot exportarse lliurement.

— Desde el día 6 al 10 del corrent tindrà lloch la comprobació anyal de pesos, mesures y aparatos pera pesar, en les oficines, Pujada de Sant Martí, 1.

— *La suscripció nacional en aquesta provincia.* — L' Ajuntament de S. Feliu de Guixols contribuïheix ab 2,500 pessetes.

° La recaudació feta a La Escala puja 1,111 pessetes.

° Segons lo *Bulleti Oficial* de dilluns passat ascendeix la suscripció en tota la provincia a 8,272'95 pessetes.

° Lo Claustre de Professors de la Escola Normal d' aquesta ciutat, ha acordat contribuir ab un día d' haber mensual.

° En la Iglesia parroquial de Figueras s' han recaudat pera la suscripció 500 pessetas.

— *Publicacions rebudes.* — «Baños de Sta. Coloma de Farnés». Ab aquest títol hem rebut un opúscul en 8.º de 32 planes, en lo quin se contenen totes les noticias necessaries pera fersé càrrech de la composició y virtuts medicinals de les aygues bicarbonatades - calcíques - termals de Sta. Coloma de Farnés, a les qu' han donat renom en aquestos últims anys la guerra civil y en nostres dies les guerres colonials pera la curació de les ferides y les seves complicacions, envianthi als ferits als quins les creu útils la secció de Barcelona de la benéfica Associació de la Creu Roja.

Conté, ademés, l' opúscul, la descripció del Balneari y de sos voltants, les excursions que desde ell poden fersé a fonts y llochs pintoreschs vehins, nota de preus, é itineraris.

La temperatura normal de l' aygua es de 40° c. y la seva composició química, segons l' anàlisis fet pel Dr. Jimeno, la següent;

Table with 2 columns: Substance and Amount. Includes GASOS (Nitrogeno, Acit carboních), SALS ANHIDRES (Silicat de sosa, Sulfat de sosa, Cloruro sódic, Bicorbonat ferrós, etc.), and TOTAL.

VARIETATS

DE LA GUERRA

Conferencia donada en l' Ateneu Barcelonés per D. Joseph Lluis Pellicer en la vetlla del 2 d' Abril.

(Continuació.)

Clar y evident es que per forsa una nació deu estar preparada en més ó en menos pera la guerra, fins la més pacífica per sas tradicions y costums, ja que la organizació militar es una necessitat si 's vol. Pero en bona administració sempre será un disbarat que per un servey accidental se decandeixi un país gastant capitals quantiosos, quan pera la vida de cada dia se li regateja y escatima lo més necessari. ¿Com no 's judicaria d' esbojarrada la conducta d' un home, d' una familia, que retallés dels aliments, de la instrucció, del vestir y de la casa pera comprar armas en previsió d' un atach, pera fer dipòsits d' específichs y medicinas preparantse per una malaltia?

Y a pesar de tot aixó es lo que passa; es lo fet de la veritat. Mes, deixant a part aqueixas consideracions, es forós pensar que un poble, estigui en un altre grau preparat pera la guerra, pot véure's impellit a ferla per forsa, y cal, donchs, que tothom se fassi

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT.—Sessió del 1.er de Juny.—(2.ª convocatoria.) — Reunits 7 concejals baix la presidencia del Alcalde Sr. Boxa, prengueren los següents acorts, després d' aprobar la acta de la sessió anterior.

— Aprobar la distribució de fondos pel present mes.

— Prorrogar per dos mesos l' emplee de escribent temporer al Sr. Puig.

— Aprobar comptes per valor de 1.306'59 pessetas.

— Concedir permís a la societat «Foment de la industria, comers y propietat» pera usar en sos documents l' escut de la ciutat.

— Passar a la Comissió corresponent altre instancia de la mateixa societat demanant l' apoyo del Ajuntament pera obtenir lo cambi d' hora d' arribada del correu de la tarde procedent de Barcelona.

— Se llegí l' extracte dels acorts presos per l' Ajuntament en lo mes de Maig pera sa publicació en lo *Bulleti Oficial*.

— Aprobar lo nou plech de condicions pel arrendament del arbirí sobre llochs públichs, fixantse en 14.000 pessetes lo tipo de subasta y se modifica en el sentit de que las hortelanas paguin per adelantat dos pessetes al mes, en compte dels 10 céntims diaris.

— Cambiar lo toldo del jardí de la Casa Consistorial.

— Vendre a públich subst tronchs de plátanos y una partida de ferro vell.

— Se doná compte de haber quedat imprés lo dictamen de la Comissió de electricitat.

— Autorisar al Sr. Alcalde pera fer los gastos necessaris en la vinenta solemnitat del Corpus.

La situació de les forses beligerants ha cambiat poch desde 'l nostre número precedent. Unicament cal senyalar la probatura d' atach a Santiago de Cuba pel comodor Schley, que durá una hora y mitja y en que hi prengué part lo nostre creuher «Cristóbal Colón.» Los danys fets per les canonades a la plassa foren insignificants; tampoch han resultat ser gayre grossos los rebuts per la esquadra nortamericana, que continúa reforsada davant d' aquella badia y a última hora se diu si ha renovat lo canoneig, apoyada per terra pels insurrectes.

La segona esquadra, que mana En Cámara, ha sortit de Cádiz, diuhen pera fer exercicis.

De Filipinas res de nou.

De la Península, un xich de fressa a propòsit d' un arii-

càrrech de lo que li pertoca y que cadascú s' disposi a acceptarne totas las conseqüencias, per terra y per mar, sacrificant uns las sevas existencias, los joves; los vells plorantlos; los qui tinguin cabals veyentlos minuar; los guanyats de tots retallats. En uns casos, pobles, vilas y ciutats bombejadas, fetas runas, cremadas; desolació en moltsas familias; patiments y miseria arreu; suspensió complerta de tota mena de drets y de libertats. La forsa y res més que la forsa.

Las manifestacions patrióticas de debó al esclatar ó al prevéure s' l' esclat de una guerra no poden ser altras que allistarse qui tingui ardiment y sortir á campanya; y, tenintne ó no, defensarse sense rendirse al arribar l' hora, com feren los nostres avis á Gerona: resignats á tot, á tota mena de sufriments y de penas, en que lo més petit es la pèrdua d' interessos materials, en que las desgracias son tantas y tan grosses que 'ls auxilis de tots los que no corren pels camps de batalla son poch y no arriban á guarir los mals que d' ells ne venen. Cal no pensar ab la gloria, sino en sacrificis; ab horrors espantosos y ab desgracias irreparables: aixó de la gloria ve sempre després. Que pensi tothom perque son gloriosas Numancia, Moscou, Zaragoza y Gerona. Per desgracia no hi ha que regirar la historia pera que cada hù entre nosaltres se fassi càrrech de lo terrible que es la guerra: tots sabem per nostres avis y nostres pares lo que ha passat á Barcelona no fa pas tants anys: bombejada per Espartero 'l 42 y sofrint un siti al any següent; ells tocaren los resultats y vegeren las guerras del any 8 y del 23, la primera guerra civil dels set anys, la dels matiners. Nosaltres hem vist la segona guerra civil y més d' un rebombori transformant los carrers de la ciutat en llocs de perill.

Jo per la meva part me recordo be del any 56, d' aquells tres días de lluyta y combatiment en tots los barris, y veig encare á un soldat esverat, per un carreró desert y solitari, fer foch contra una pobre senyora tafanera que treya 'l cap á una finestra, y no oblidaré may aquells fusellaments per vintenas en diferents llocs de la població.

Anys després, quan lo gran propagador del credo democrátich, després de haver publicat dia per dia durant anys en son periódich *La Discusión* la abolición de las quintas, realisá la primera en lo período revolucionari del 68 á canonadas, me fou donat contemplar la plassa del Padró transformada en un baluart de barricadas y generalisarse la batalla en aquella part d' Arrabal fins á Sans pera tenir un aterrador final en l' atach de Gracia, que encare avuy se commemora ab la publicació d' un setmanari popular. Jo he contemplat lo cuadro trist y pahorós de la guerra desde Igualada á Martorell, en una insurrecció federalista, sentint lo toch de somatent sens cessar un instant, parats los treballs, tancadas las fàbricas, veyentse sols per la carretera y caminals, lo característich tipo del guerriller, ab tots los ormeigs propis del ofici, reunir-se en nombrós estol á Esparraguera y aplegantshi una columna de tropa, haverhi un desfet per una banda y altra. De desgavells aixís també n' he vist pels carrers de Madrid, y per etzars de la meva professió he pogut veure á Cartagena una ciutat atacada desde 'l camp sitiador y entrarhi després pera trobar runas per tot arreu, casas esmicoladas, morts y ferits, miseria y angúnias, familias arruinadas, l' immens edifici del parch per una explosió fet bossins, y tot aixó obtingut ab los gastos exhorbitants de la organizació, montatje y emplacament d' un tren de batre y del manteniment del exèrcit ab tots los serveys de campanya y demés dispendis anexes á una operació consemblant.

Més tart se 'm presentá la guerra ab tot son esclat, ab motiu d' assistir á algunas de las operacions del Nort contra 'ls carlins de la regió basca. Allí á Somorrostro, per exemple, hi hagué ocasió ab motiu d' intentar la lliberació de Bilbao l' exèrcit lliberal, de tenir á la vista per tres végadas los espantosos cuadros d' una batalla y durant tres mesos l' espectacle conuinat d' un país hermós y pintoresch com aquell, transformat en un campament y sufrint la tropa y habitants tota mena de privacions. ¿Quí ha vist y pot oblidar las tristas escenas al retirarse en Moriones de la posició del *Montaño*, á la altra banda de la ría, ab la interminable professó de ferits? Escenas com aquelles, ja de nit, fosch del tot, en la confusió y patibull propis en forsas derrotadas, abatut tothom, sentintse entre las veus y ordres dels oficials y 'ls crits dels soldats extraviats, cercant sos companys, los esgarriats plans dels ferits, escenas son que s' posan de vellu á la memoria al sentir parlar de guerra.

Al cap d' un mes, aquell espectacle de salvatje destrucció devia repetir-se, pero engrandit, multiplicat moltsas vegadas, durant los tres días del 25 al 27 de Mars, en aquellas operacions que terminaren trobantse fatalment abocat tot l' exèrcit lliberal enfront

de la posició de S. Pere d' Abanto que degué atacar forzosament de dret á dret; atach desesperat y que ocasioná milers de víctimas. No de gran cosa serví l' apoyo de la artillería per abatre las trincheras del enemich, de manera que quant s' iniciá l' avansament lo foch de sa fusellería unit al de las forsas que ajudavan á la columna d' atach era tant repetit que per molt temps produhía un aterrador soroll continuu, interromput, com un fantástich redoblar de timbals. Los mils y mils xiulets de las balas bronzian com un oreig pera acabar en una verdadera ventada.

En aquella carga heróica y desesperada caygueren en un moment per centenars los ferits, entre ells lo general Loma ab sas miquelets de Guipúzcoa y 'l general Primo de Rivera. La catástrofe fou horrorosa.

Al aproximarse á la línea de foch, lo formigueig incessant, interminable, dels ferits, glassava la sanch del més avesats á tals escenas. A las ambulancias, als hospitals no s' podia donar l' abast á tant desgraciat. Més sols al pararse 'l foch, entrada ja la nit, pogué tothom ferse càrrech de la espantosa carnicería produhida en tal jornada ab lo recompte dels diferents cossos, al veure'n tornar alguns més que delmats, completament destruhits, desfets: d' un batalló d' infantería de marina 'n quedaren uns poch, molt poch individuos ilesos. Pot ben darse per segur que fou l' atach del 27 de Mars lo fet més sangrent de tota la guerra civil. Per dissort no fou 'l darrer.

Reforsat y refet l' exèrcit y organissat per lo vell general D. Manel de la Concha, á qui s' doná 'l mando, s' empengueren de nou las operacions al mes següent, y per fi, refugint d' atacar de cara 'l turó de S. Pere Abanto, ab un hábil moviment estratègich envoltant la montanya de Galdanies, s' obligá á que 'l siti de Bilbao s' aixequés á tota pressa y 'l día 2 de Maig vaig poguer contemplar de nou l' aspecte d' una ciutat sitiada, y ferme càrrech dels immensos perjudicis ocasionats durant molts mesos á una ciutat tant activa y rica com Bilbao.

Per Guipúzcoa, per Alava y per Navarra, en dos anys que durá encara la guerra, ocasió de sobras hi hagué pera comprobar sos efectes, tant ab las operacions sérias y ordenadas del exèrcit, com ab las corregudas y cops d' audàcia del *cojo de Cirauqui*, un de tants guerrillers com ixen en nostre país, que saben fer la guerra sens haverla apresada ni estudiada en lloch, aprenent la teoría tot fent la práctica.

Sobre 'l terreno podia convèncers qualsevol, per la eloquencia dels fets, de las depreddacions, dels danys y dels perjudicis que de tota mena s' causan al país que la seva mala ventura 'l fa teatre de la guerra, per més que, com ab tot teatre, no hi faltan traficants y especuladors que del art (encara que sia 'l de la guerra) 'n fan lo seu negoci y son los sols que 'n treuhen estella.

(Se continuará.)

SECCIÓ LITERARIA

LO PAPELLÓ

I
Lo sol cau aplomat demunt dels camps tots plens de roselles. La pluja de llum entela las montanyas. Del mitj de la vall s' aixeca una onada de claror qu' enlluherna; de mitj d' aquesta onada surt revolotejant un papelló tot blanch, més blanch qu' un somni d' ignoscencia.

II
Las campanetas y las violas se 'l disputan. Los brins de l' herbó, regalant de rosada, li ofereixen repós. Las falsias y 'ls vellaners li brodan l' ombra. Mes ell, amunt, amunt, l' enamorat de la claror qu' enlluherna, amunt, amunt, que vol abeurarse de raigs de sol.

III
Y 'l sol en lo zenit, brillant, potent, destria ab vigorós entussiasme sas ráfagas lluminosas, vibrants y espurnejantas, filtrantse escorcollador pels tous d' herba molla, per las feixas espessas de forment, per las onadas sempre verdas dels prats humits. Y 'l papelló, rabejantse en sa llum, amunt y fora.

IV
L' espay sens fi ubriaga al papelló. Ni l' àliga de nirvosa envergadura, ni 'l falsiot xisclayre, anunciador de las tempestas, creuhan sa immensitat. Lo buyt més gran, la soletat més pahorosa per tot; ni un núvol gris, ni una esponjosa boyra. Y 'l papelló defallit, encare amunt fa via.

V
Lo sol majestuós segueix sa carrera. La terra va rodant per l' espay infinit. A la ombra del trebó y la userda los insectes se deixondan. Le naturalesa frisa; lo mon de nit prepara son concert; y encara las falsias y 'ls herbeys esperan al ingrat pera oferirli repós y ombra; y encara la apa-

ssionada viola envia sa flayre amunt, amunt, pera atráure-sel. ¡Pobre papelló, enamorat de la llum, qué trista sort t' espera!

VI

La falsia ha coll-torsat son cap pera besar á la regina del perfum; l' idili de la nit comensa. Una ratxada fredosa ha fet tremolar lo matisat pradell. Un borrallonet de neu va va rodolant desde l' altura, va rodolant y cayent. Lo borralló ja ha caygut, ja ha plegat sas alas ¡pobre papelló!

La viola l' ha copsat en son sí y ha desfallit, en tant que la falsia aplanava amorosament demunt del mort son cos perlejant de rosada.

J. NOVELLAS DE MOLINS.

ÍNTIMES

¡Verge santa, qué depressa ha fugit lo temps mellor! Jo crech que 'l deuhem empenyer gent dolenta; sense cor.

Lo juny, darrera la porta, observa, ja apunta 'l nas. Demá al matí lo bon día jo no li donaré pas.

¡Vés l' importú! ¿Quí l' apressa per venir tant aviat? mira, jo estich en la idea que está de tu enamorat.

¿No ho creus axis?... ¿no?: donchs, fixat com, pels rams que fem abdós, ab son alé que enmatzina vé á marcir totes les flors.

Ab les mans sobre 'l pit, baxa la vista, jo t' veig rebre 'l Senyor, y veig, prop del altar, la teva mare que está axugantse 'l plor.

Al bon Jesús, á quin per tu ella prega no 'l vulgas oblidar, y tant sols, després d' Ell, la bona mare, aquesta has d' estimar.

Aymals als dos; ab ells tan sols conversa y... ¡parlalshi de mí! Los consells que té dongan, desseguida tu..., ¡tórnamels á dí!

P. ROCA Y JORDÁ.

CORRANDA

Mon amor se 'n es anat, se 'n es anat á la guerra; ¡Verge dels Angels, vulláu qu' aprop meu lo torni á veure!

B.

SECCIÓ COMERCIAL

Mercat de Gerona del día 4 de Juny

Especies	Mesures	Passetes
Blat	QUARTERA DE 80 LITRES	27'00
Mestall	"	23'00
Ordi	"	9'50
Ségol	"	22'00
Civada	"	10'00
Besses	"	17'00
Mill	"	15'00
Panís	"	12'00
Blat de moro	"	16'00
Llobins	"	10'50
Fabes	"	14'50
Fabó	"	15'50
Fassols	"	46'00
Monjetes	"	30'00
Ous	Dotzena	0'90

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge 5. — LA SMA. TRINITAT; St. Bonifaci, St. Sancho.
Dilluns 6. — St. Norbert, Stes. Candia y Paulina.
Dimars 7. — St. Pere, bisbe; St. Jeremias y St. Robert.
Dimecres 8. — St. Medart, St. Salustia.
Dijous 9. — Corpus Christi; Sts. Prim y Felicia, Santa Pelaya.
Divendres 10. — Stes. Margarida y Oliva; St. Crispul.
Dissapte 11. — Sts. Bernebeu y Fortunat.

Quarantia Hores: Quada suspesa aquesta solemne funció desde demá fins al día 18 del present mes.

Establiment tipogràfic de Pacia Torres.
Constitució, 9.—Gerona

SECCIO D' ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA A BARCELONA Y FRANSA

De Gerona a Barcelona

	Mati	Tarde
Corréu.	6'48	
Càrrega.	10'37	
Omnibus.		3
Ràpit..		5'09

Los trens correus y omnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de càrrega de 3.ª y el ràpit de 1.ª y 2.ª.

De Gerona a Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Càrrega.		12'43
Mixte.		5'40
Corréu.		7'35

Lo tren omnibus porta cotxes de 1.^a, 2.^a y 3.^a, el de càrrega y mixte 2.^a y 3.^a y el corréu 1.^a y 2.^a.

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS A GERONA

De Gerona a San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banyistes (Junyol y Agost)	5'09	
Corréu.	8'34	
Mixte.	11'44	
Mixte.		3'22
Corréu.		5'35

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

De San Feliu a Gerona

	Mati	Tarde
Corréu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Corréu.		12'44
Mixte.		2'50
Tren de banyistes (Junyol y Agost)		5'40

LÍNEA DE OLOT A GERONA

De Salt (Gerona) a Amer

	Mati	Tarde
Núm. 2.	9'10	
Núm. 4.		3
Núm. 6.		6

Tots los trens portan cotxes de 2.ª y 3.ª classe.

De Amer (Gerona) a Salt

	Mati	Tarde
Núm. 1.	7'40	
Núm. 3.		4
Núm. 5.		4'30

ORDINACIONS

Pera Banyolas a las 9 y 11 mati (corréu) y a las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y Casa Jandreta.)
 Pera Cassà de la Selva cada mitxa hora (Pont de Pedra.)
 Pera Olot a las 11 mati (corréu) y a las 6 de la tarde. (Fonda del Centre.)
 Pera La Bisbal a la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa, voltas d' en Rosés.)
 Pera Anglès, La Sella y Amer, a las 10 mati (corréu.) Hostal de Miquel Boix. (Plassa del Gra.)
 Pera Salt tot lo mati fins a las 6 de la tarde (Pont de Pedra.)

Gran éxit en moltíssimas families d' Espanya

La gran sopa Purés marca Baget-Reus

Recomanan son us totas las eminencias mèdicas del mon, per ésser la mes agradable, econòmica, alimenticia y mes facil de digirir. Ab l' ús constant d' ellas se conseguix mes facilitat en la digestió, fomenta la bellesa física y presta al cos un marcat caràcter de lleugeresa y galanura. Lo poder nutritiu necessita de una materia asoada en los aliments y aquesta se troba en las sopas de PURÉS MARCA BAGET, que mantenen nostres humors en un saludable estat d' alcolicitat que us preserva del reumatisme, gota diabetis y demés dolencias originals.

Las clases, avuy posadas a la venta son: Puré de pessols verts. — Puré de fabas. — Puré de lletias. — Puré de fassols. — Puré de flor de arroz. — Puré de flor de cibada. — Puré de flor de sigrons turrats de Font de Saucó y la gran «salsa universal».

PREUS DE VENTA

Un paquet que val pel públich un ral, produeix de 7 a 9 plats de sopa, y un paquet doble, que val dos rals, produeix de 15 a 17 plats.

PUNTS DE VENTA EN AQUESTA CAPITAL

- Don Benet Massot. — Plassa del Marqués de Camps.
- » Ramón Lladó. — Carrer de Barcelona, núm. 7.
- » Antoni Gruarmoner. — En Francisco, 4.
- » Llorens Massa. — Rambla
- » Emili Andrés. — Sta. Clara, 4.
- » Sebastià Alsina. — Mercaders, 20.

Representant exclusiu en la Provincia:

RAMÓN GISPERT.—GERONA

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minòxima vegetal pera tenyer lo cabell. No te rival en lo mon, perquè a més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprenent específich, se usa en dita perruqueria.

5, Carrer de l' Argenteria, 5, entresol

GERONA

Son tinturas superiors las que en Máximo fabrica: tenyintse ab elles, senyors un vell, troba sense esforços dona jove, guapa y rica.

Tintura BISINIA instantánea

Banch Vitalici de Espanya

LA PREVISION

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyias de segurs sobre la vida reunidas

Carrer Ample 64, BARCELONA

CAPITAL SOCIAL 15 000.000 DE PESETAS.

Reservas en 31 Desembre de 1896 9.235,908'05 pts.

Capitals assegurats desde la fundació de las C.^{as} fins al 31 Dbre 1897. 203.-80,352'95 »

Pagat per sinistres, pólissas vensudas y altres comptes fins igual

data. 13.382,881'61 »

Delegat general en la Proviucia

Joseph Coderch y Bacó

Agents en la Capital

Toribi Corominas.— Narcis Boadas

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció y Administració: Rambla de la Libertat 31

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Govonu..	posseta trimestre	1'50 peseta trimestre
Foru..	posseta trimestre	0'10 id.
	Estranger.	Un número sol.
		1'25 id.
		0'10 id.

Entradas

Madrid.	8'48 mati.
Barcelona.	8'48 m.
Fransa	7'00 m. y 3'19 tarde
Puigcerdá y Ripoll.	5'30 m.
Olot y sa línea.	5'30
S. Feliu de Guixols	7'00 m. y 6 tarde
Amer y sa línea.	6'30 m.
S. Aniol y sa línea.	7'00 m.
Estanyol y sa línea.	7'00 m.

Sortidas

	3'19 tarde.
	7'00 mati.
	8'48 m. y 8'00 nit.
	11'00 m.
	11'00 m.
	9'00 m. y 6'00 tarde
	10'00 m.
	10'00 m.
	10'00 m.